

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

5. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Merlino Gerunden
Scribaniae. Veneris 26. Februarii 1638.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

annuæ illi præstationi lib. 150, & sic excludi damnum, & lacionem Ecclesiæ. Quoniam si pro tempore præterito consideratur patrociniū, potest intrare præsumptio factisfactionis, non est enim, verosimile, quod D. Fontanella per spatium quindecim annorum, post tot impensos labores, vt alleritur in inuestitura, & obtentus in causis monasterij fauorabiles sententias, nullam salarium exegerit, & hic potius videtur color quaesitus pro cohonestanda concessione emphyteotica facta à patruo, qualis erat ille Abbas monasterij in fauorem D. Fontanellæ nepotis ipsius Abbatis, quæ sanguinis coniunctio oicitantiam in scrutanda Ecclesiæ utilitate solet inducere, & suspicionem concessionis, vt notant Doctores in *authen. quibuscumque C. de sacrosanct. Eccles. Alciat. de presump. reg. 1. presump. 29. n. 1. & segg. Rot. decis. 181. n. 1. & decis. 360. nu. 16. part. 1. & decis. 18. n. 5. & decis. 65. n. 18. part. 2. diuers. & post Cinc. de censur. decis. 8. n. 9. & decis. 36. n. 11. Nec assertio contrahentium in hoc attenditur, vt bene in his terminis per Iason *consil. 73. per tot. lib. 3. Federic. de Sen. consil. 143. & Rolan. consil. 25. num. 19. lib. 1. Rot. decis. 27. n. 4. & decis. 28. n. 1. ac decis. 36. n. 9. & decis. 37. n. 6. & 7. post Cinc. de cens. & decis. 160. n. 4. part. 2. diuers.**

12. Pro futuro autem tempore patrociniū erat omnino incertum, & an D. Fontanella esset superuicturus, & an monasterium passurum esset vexationes forenses, ita vt opus fuerit pollicito patrociniū, quæ incertitudo tollit utilitatem requisitam pro alienationibus bonorum Ecclesiæ, quæ utilitas de tempore contractus debet esse certa, & euidens, adeo vt non sufficiat Ecclesiæ remanere sine damno, sed opus sit ipsam fieri euidenter locupletioiorem, & lucrum consequi à concessione, ex traditis per Archidiacon. in *cap. sine exceptione n. 15. Bellam. n. 6. & 12. q. 2. Rot. decis. 65. n. 4. part. 2. diuers. Card. Seraphin. decis. 433. n. 2. & decis. 508. n. 12. & in d. Bononien. deolutionis 15. Nouembr. 1621. coram Reuerendiss. D. meo Decano; semperque obstat defectus solemnitaris, nempe beneplaciti apostolici, quod vt supra fuit ostensum, requirebatur propter alterationem; & demum quatenus concurreret utilitas hoc pendet à Iudicio Rotæ proferendo, secundum Iuris conclusiones, non autem ab assertionibus testium.*

Et ita vtraque parte informante resolutum fuit standum esse in decis. i.

DECISIO V.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Merlino.

In causa Geronden. Scribania.

Veneris 26. Februarij 1638.

1. **B**Is Rota resoluit, denegandam esse remissoriam Domino Fontanellæ, & quamuis Rota non solet multiplicare in disputationibus super remissoriis, attamen cum agatur in causa commissa appellatione remota, & in articulo huiusmodi denegationis remissoriæ opus fuerit tangere nonnulla, quæ etiam ad decisionem negocij principalis conferre videntur Domini indulserunt vt tertio super iam decis. Informantes pro Domino Fontanella audirentur, quibus auditis, & strenue per eos impugnatæ decisionibus, adhuc Domini vnanimiter tertio steterunt in decis. pro denegatione remissoriæ.

2. Inevitabile enim visum fuit motiuum quod in alienatione bonorum Ecclesiæ duo copulatiue requiruntur. Primum necessitas seu utilitas euidens, alterum solemnitas, scilicet beneplacitum Apostolicum, & sine exceptione 12. q. 2. c. nulli, de reb. Eccles. non alien. & c. i.

ead. tit. in 6. latè Couart. var. resolut. lib. 2. c. 17. num. 22. Rot. in impress. coram Reuerendissimo Domino meo Decano decis. 374. num. 3. & decis. 145. num. 1. & 3. & in Messanen. seu melius fendi 15. Februarij 1636. coram me.

3. At esto millies D. Fontanellam per 15 annos egregium patrociniū impendisse pro Monasterio, quodque per tantum tempus nullum salarium percipisset, quod tamen admodum inuehensimile videtur, nedum attenta diuturnitate temporis, sed & quia D. Fontanella, qui pro suis clientibus tam acer Aduocatus fuit, non præsumitur propriam causam mercedis sibi à Clientibus debita deseruisse, argumento *Presles C. de seru. rus. & a. cap. si non licet 23. q. 5. & cap. non satis 80. dist. 1. B. d. consil. 312. n. 3. lib. 4. Crauet. consil. 6. n. 25. & consil. 8. num. 17. & dato etiam sine veri præiudicio quod hæc merita D. Fontanellæ illam concessionem ad tertiam generationem meruerint, attamen semper requirebatur beneplacitum Apostolicum, quod cum deficiat, hinc irreuelantia omnium articulorum resultat, & sic deneganda est remissoria, *l. ad probationem. C. de probat. Rot. coram sancta mem. Gregorio XV. decis. 81. n. 5. & decis. 456. n. 1. & alia cumulantur in decisionibus huius causæ 1. Iulij 1637. & 27. Nouembris eiusdem anni coram me.**

4. Nec obstat, quod hæc Scribania fuerit aliàs per duas Inuestituras concessa, & propterea non sit opus beneplacito Apostolico tanquam de re solita locari; quoniam iam fuit in vtraque decisione responsum, hoc suffragari, si nedum eadem res materialis fuisset tertio locata, sed etiam cum illdem conditionibus, & pro eisdem personis, sed cum fuerit alteratum solitum & quidem notabiliter opus erat beneplacito Apostolico, quia stante alteratione censetur noua concessio, & alienatio ultra allegatos in primis decisionibus bene Redoan. *de reb. Eccles. non alien. q. 1. c. 6. n. 19. & pluribus sequentibus, Decian. consil. 73. n. 43. lib. 2.*

5. Alteratio autem est patens, vt in prima decisione *vers.* neque dicatur & in secunda decisione *vers.* tamen huiusmodi solitum; fuerunt enim additæ plures generationes in hac vltima Inuestitura, quæ non fuerunt in primis concessionibus appositæ, & quod sufficiat talis alteratio ad effectum, vt opus sit beneplacito Apostolico ultra allegatos in aliis decisionibus docent *Molin. de Iust. & Iur. c. 468. n. 19. Ferdin. de Castro Palao moral. part. 2. ty. 12. punct. 15. §. 4. n. 4.*

6. Neque virget, sedulum illud, & doctū patrociniū D. Fontanellæ exposcere hanc alterationem; Quoniam hæc merita respiciunt primū requisitum necessarium pro alienatione bonorum Ecclesiæ, nempe utilitatem Ecclesiæ, non autem secundum requisitum, scilicet solemnitarē beneplaciti Apostolici; neque plus possunt operari hoc patrociniū, & labores impensi pro Monasterio, quam si ingentem pecuniæ summam erogasset, & tamen si pecunia emisset hanc Scribaniam, adhuc opus fuisset beneplacitū Apostolico, licet euidens fuisset utilitas Ecclesiæ. Idem ergo est dicendum, dum loco pretij D. Fontanella in acquisitionem Scribania exposuit patrociniū, & labores.

7. Ad decisiones autem 622. lib. 3. p. 3. diuers. & Reuerendiss. D. meo Decani in *Casar Augustana officij Notariatus 27. Nouemb. 1620. & in Turriana Scribania 1. Iulij 1633. fuit responsum in secunda decisione vers. neque applicatur, quæ resposio, & hodie Dominis placuit; non enim sunt amplianda, & extendenda conclusiones in materia alienationis bonorum Ecclesiæ, vt cū huiusmodi officia non possint per ipsos Monachos exerceri, si possint ad vitam vnus concedi sine beneplacito Apostolico, possint etiam concedi ad tres generationes cum facultate etiam in articulo mortis attributa extraneos nominandi tam Domino Fontanellæ, quam eius filijs, & etiam primo nominato, vt fuit conuentum*

in hac tertia concessione, & sic præsens casus toto celo distat ab illis decisionibus; Agitur quippe hic de maiori, & diuturniori præiudicio Ecclesiæ, & in illis decisionibus erat propemodum necessarium ad vitam vnius periti, & informati cedere Scribania, cum Monachi per seipos munus illud obire possint, res autem plena periculi foret tantam Scripturarum molem, & vniuersam illius regionis negotiorum notitiam, & custodiam modò vnius, modò alterius fidei committere viuenti primo informato; Quæ cautiones non militant in concessione ad tres generationes, & cum facultate nominandi etiam in articulo mortis extraneos, & ipsi Monachis ignotos, & fortasse minus officio idoneos.

8. Verum quod in concessionibus officij Scribania non requiritur beneplacitum Apostolicum, & alia similia non pendunt à depositione testium, sed à Iudicio Iudicis, & ideo non est super his concedenda remissoria, sed appositè cadunt sub dubio principali, & à Rota, non autem à testibus erunt definienda.

Postremò non obstat, quod stante illo patrocinijs eredito vtile fuerit Ecclesiæ concedere hanc Scribaniam, & obligatio Ecclesiæ videatur posse sustineri, si illis sit vtilis, vt dicimus de contractu minoris, qui sustinetur etiam sine solemnitatibus si minori sit vtilis, Socin. sen. consil. 80. n. 28. & segg. lib. 4. Rota decis. 599. n. 3. part. 1. recent. Et idem dicunt nonnulli de pupillo, & de aliis personis priuilegiatis.

9. Quoniam quicquid sit in contractibus minorum, & pupillorum in quibus terminis nec desunt qui contradicunt, certum est, in alienatione bonorum Ecclesiæ duo requiri copulatiuè, & vtilitatem, & beneplacitum Apostolicum, & vnum sine altero non suffragari, vt in primis decisionibus, & in foro externo nemo contradicit, ita vt alienatio etiam vtilis sine beneplacito non sustineatur, nec beneplacitum sine vtilitate, seu necessitate sufficiat, Couar. val. resol. d. lib. 2. c. 17. n. 2. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. q. 5. l. c. 7. n. 21. vbi de communis, & q. 35. p. 101. & q. 36. nu. 19. & omnium melius Sarmien. de redditib. honor. Eccles. c. 2. n. 2. part. 1. Surd. consil. 301. n. 25. Molin. de iust. & iur. cap. 468. concl. 6. n. 4. & millies dixit Rota, & nuper in Bononien. transactionis 14. Iunij 1628. coram R. P. D. Ghislerio, & nouissimè explicat Ferdin. de Castro Palao in Moral. part. 2. tract. 12. §. 6. punct. 15. n. 5. & in vers. finis autem. bene respondet motiui, quod stante vtilitate fuerit satisfactum intentioni Canonis prohibentis alienationem bonorum Ecclesiæ, Canon enim voluit consulere in vniuersum vtilitatibus Ecclesiæ, non autem in aliquibus casibus particularibus, & alias daretur ansa Prælati quotidie faciendi alienationes sub prætextu vtilitatis (preto beneplacito Apostolico, & assiduis vexarentur litibus Ecclesiæ, dum omisso beneplacito Apostolico opus esset postea inquirere de hac vtilitate; & rationes etiam differentie inter prohibitionem alienationis bonorum pupilli, & minorum, & bonorum Ecclesiæ notat Bero in c. que in Ecclesiæ n. 35. & segg. de Constit. Villagut. de reb. Eccles. mal. alienat. reuoc. lib. 2. c. 5. n. 189. & segg. Sarmien. de redditib. honor. Eccles. part. 1. c. 2. n. 5. 10. & 12. Hocque tantum operatur vtilitas, quod si deficiat beneplacitum Apostolicum, tunc contractus nullitas non potest opponi, nisi ab ipsa Ecclesia, non autem à contrahente cum ipsa, & hoc est priuilegium Ecclesiæ, vt favore illius detur claudicatio, & possit Ecclesia ratum habere quod à principio non ritè contractum fuit, Sarmien. de redditib. Eccles. part. 1. c. 2. n. 14. 18. & 29. vbi loquitur in terminis extrauagantis Ambitiose n. 20. Quatant. in summa Bullar. in verb. Alienatio rerum Ecclesiæ n. 34. vers. declara. Redoan. d. tract. q. 20. n. 193. Ferdin. de Castro Palao d. §. 4. n. 5. vers. ex his manat. & dixit Rota in Romana Censùs vitalitij 22.

Maj 1626. & 29. Ianuar. 1627. coram me Socin. vers. d. consil. 8. lib. 4. n. 8. & segg. loquitur in contractu pupilli, & ad effectum vt pupillus possit stare contractum vtili licet à se nulliter iniri à principio, vt in n. 11. & Socinum allegat.

10. Amplius in alienatione bonorum Ecclesiæ est particularis ratio, quia defectus beneplaciti Apostolici necdum dicitur defectus solemnitatis, sed est etiam defectus formæ substantialis contractus, nempe consensus veri Domini; Papa enim vt totius Ecclesiæ gubernator supremus, & Dei Vicarius est Dominus bonorum omnium Ecclesiæ, & habet liberam, & plenam administrationem super his bonis Ecclesiæ, Bald. consil. 165. n. 2. post med. vers. præterea Dominum Papa, lib. 2. Castr. consil. 287. n. 3. lib. 2. & sequitur Peregr. de her. ff. lib. 1. tit. vlt. n. 85. & segg. Redoan. de reb. Eccles. non alien. q. 44. n. 6. & q. 19. n. 120. & inferiores Prælati dicuntur habere administrationem ab ipso Papa, Innoc. in c. cum super. num. 3. de caus. poss. & resp. de Hostien. ibi n. 4. Ioan. Andr. num. 4. Imol. n. 7. Turres. in c. videntes. n. 4. & 5. caus. 12. q. 1. & potest liberè alienare dicta bona concurrente, vel præsentente inferioribus Prælati, vt latè, & doctissime fuit explicatum in Forolempnion. emphyteusis 16. Iunij 1636. coram Reuerendiss. D. meo Decano; Iteo dum Paulus Secundus in extrauag. Ambitiose, iussit ne fierent alienationes bonorum Ecclesiæ in consilio Papa, censetur admissæ facultatem prius attributam inferioribus Prælati, & quod ipsius Papa tantam vtilitatis, & Supremi Domini, & immediati dispensari, expectaretur consensus; & sic dum deficit beneplacitum Apostolicum, contractus caret necdum solemnitate à iure postituium inducitur, vt sit consilium vtilitati Ecclesiæ, sed caret etiam consensu veri Domini, in quo consensu consistit potissima substantia contractus etiam attento iure naturali, & beneficiunt tradita per Abb. in c. 1. n. 19. vers. ultimo hic quo 20. de restit. in integr. Redoan. de reb. Eccles. non alienan. q. 46. n. 34. & 35. & melius per Villagut. de reb. Eccles. mal. alienat. reuoc. lib. 2. part. 2. n. 24. & 25. & Sarmien. d. tract. de reddit. Eccles. c. 2. n. 12. 14. & segg. que ratio cessat in alienationibus bonorum minorum, & aliorum, quia in his solum deficit solemnitas iuris postituium, & si sola vtilitas sufficeret sine isto beneplacito, sequeretur quod Ecclesia data vtilitate posset compelli ad vendendum, & alios contractus peragendos, quod est absurdissimum, vt per Sarmien. d. c. 1. n. 2. part. 1.

Et ita tertio Domini vnanimitè steterunt pro derogatione remissoria vtraque parte informante, &c.

DECISIO VI.

Sacræ Rotæ Romanæ coram R. P. D. Carillo.

In causa Corduben. Decimarum de Lucena.

Veneris 29. Februarij 1638.

§. 1. Pro confirmatione sententiæ Rotalis responderunt Domini, attenta eius validitate, contra quam nihil est quod obici possit, & iustitia clare patet ex decisionibus in hac causa factis coram Illustrissimo D. meo Decano, in quibus firmatur priuilegia per Romanos Pontifices Panlum III. Pium IV. & Gregorium XIII. Venerabili Societati I. E. S. V. concessa pro exemptione à solutione decimarum, vt potè amplius derogationum clausulis concepta suffragari aduersus immemorabilem possessionem, quam vna cum fama priuilegij habet in iure decimandi pro se Excellentissimus D. Dux de Cadona.

Primo